

„MJESTO NAŠEG VJERSKOG I KULTURNOG NADAHNUĆA“

Govor Alije Izetbegovića na Ajvatovici, Prusac, 29.06.1997. godine

„Draga braćo i sestre, es-selamu alejkum!

Rekoh i „sestre“, mada ih ne vidim ovdje. Kada sam prije dvije godine bio na hadžu, vidio sam muševce i žene kako zajedno obavljaju tavaf, a evo ovdje ih nema. Ne znam zašto je to tako.

Žene čine polovinu ljudskog roda, pa i polovinu naroda. U minulom ratu za opstanak i slobodu one su zajedno sa nama dijelile teret ratnih nevolja. Sa nama su stradavale i patile i gladovale. Od njih očekujemo da rode i podignu generaciju Bošnjaka koja će sačuvati ono za što smo se mi izborili i izboriti se za ono što mi nismo uspjeli. Takvu generaciju ponosnih i svjesnih ljudi ne može podići ponižena i odbačena žena.

Nakon ove moje male primjedbe, na kojoj mi, nadam se, nećete zamjeriti, dozvolite mi da izrazim svoju radost što smo se i ove godine okupili ovdje, na Ajvatovici, našem najstarijem i najpoznatijem dovištu, da u miru i pobožnosti oživimo sjećanja na neke važne dane naše prošlosti. Od prošle godine, kada smo se ovdje vidjeli, neke ratne rane su, hvala Bogu, zarasle, mnoge nisu.

Dok sam letio od Sarajeva do Prusca, primijetio sam da ima još porušenih kuća, ali da ih ima i dosta popravljenih ili novosagrađenih. Znam da su proradile i neke tvornice, istina još ne rade sve i ne punim kapacitetom, ali stanje je svakako bolje.

Mogu vas obavijestiti da smo nakon zaključenja mira popravili na stotine škola u svim kantonima, da smo objavili dvadeset sedam naslova udžbenika čiji je tiraž 1.300.000 primjeraka, da je 171 udžbenik pripremljen za izdavanje, da su sve škole dobile kompletne antologije bošnjačke književnosti i dječije lektire, da smo za djecu u inozemstvu, za njihovu dopunsku nastavu iz nacionalnih predmeta, poslali 100.000 udžbenika, da naše ministarstvo koordinira ili izravno vodi ozbiljnije studije o kulturno-historijskom naslijeđu i njegovoj revitalizaciji, da je Islamska zajednica, uz pomoć donatora iz islamskog svijeta popravila veliki broj džamija i mekteba, da je postavljen kamen temeljac nove, savremeno opremljene Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu i da je učinjeno mnogo toga što je našem narodu potrebno.

Ovo su podaci iz kulture i iznosim ih baš ovdje, na Ajvatovici, mjestu našeg vjerskog i kulturnog nadahnuća, gdje se okrećemo sami sebi, odlučni da idemo naprijed, nadahnuti pobožnošću i smjelim i dubokim mišljenjem prusačkih velikana, Ajvaz-dede i Hasana Kjafige.

Čak možda malo i preko naših mogućnosti, i ove godine smo, u dogovoru i ispomoći, organizirali ove svečane dane, na kojima su vjerski ljudi, naši pisci i umjetnici potvrđivali naš ukupni bošnjački identitet, razgovarali o njegovom trajanju i izgledima. Ovakva kakva je, Ajvatovica je i naše sjećanje, naš veliki i jedinstveni tevhid za sve one koji padoše u borbi za naš opstanak i slobodu ili kao nedužne žrtve agresorskog bijesa. Ovo je i prilika da čestitam svim učesnicima i posebno organizatorima ove naše velike manifestacije. Oni su obavili ogroman posao i neka ih Bog nagradi.

Mi gradimo državu i mogu vas obavijestiti da smo donijeli i prve državne zakone, one o Centralnoj banci, budžetu, vanjskoj politici itd... i tako pripremili uvjete za održavanje donatorske konferencije, od koje očekujemo značajnu pomoć za obnovu porušene zemlje.

Ako sami vrijedno radimo i nastojimo, ne trebamo se stidjeti što tražimo i očekujemo pomoć svijeta.

Sve evropske zemlje poslije Drugog svjetskog rata su dobile međunarodnu pomoć i njome obnovile svoju porušenu privredu, pokrenule proizvodnju i rješavale hitna socijalna pitanja. BiH je zaslužila tu pomoć. Da je svijet na vrijeme, prema proklamiranim načelima i obavezama, spriječio agresora, da našu Armiju nije onemogućio da se naoruža, ne samo da bi hiljade nedužnih života bilo spašeno, nego i naše kuće, džamije, škole i tvornice ne bi bile porušene.

Bosni trebaju hrabri i obrazovani ljudi. Allah nas je stavio na ovu vjetrometinu, na ovaj komadić zemlje gdje se smjenjuju bure i oluje. Niko ne bira zemlju u kojoj će se roditi a ova zemlja je naša sudbina. Bog nas iskušava, hoćemo li pobjeći u strahu ili ćemo prihvatiti našu sudbinu i izboriti se za naše mjesto pod suncem.

Ajvatovica koja, prema predanju, živi već preko petsto godina, koju su zabranjivali a nisu mogli da je zabrane, i koja je svake godine sve veća i bogatija, dokaz je da nismo ni pobjegli ni pokleli. Naprotiv, prolazeći kroz sve muke i nevolje, uspravni i ispravni, postali smo narod koji sav svijet poštuje i uvažava. Nečuvenom zlu i zulumu pružili smo otpor i taj otpor je bio ljudski i viteški – kako to našem narodu dolikuje.

Ovo naše dovište je naša snažna veza sa prošlošću, ali i sa budućnošću. Pogledao sam sadržaj ovogodišnje Ajvatovice. Uz zikr i ibadet, našao sam i književne večeri i muzičke i sportske priredbe i sve je to počinjalo s Božijim imenom. Stoga je Ajvatovica primjer našeg duhovnog uspona i puta kojim treba ići.

Ovo mjesto su stotinama godina pohodili Bošnjaci iz Vrbaske doline, ali i Bošnjaci Livna, Glamoča, Duvna, Prozora, Krajine. Ove godine došla su i braća iz Sandžaka.

Ne smijemo nikada zaboraviti ovaj nesretniji dio našeg naroda. Mislim da je stanje ove godine nešto bolje nego prošle, ali je ono, nažalost, i dalje teško. Neke džamije tamo su porušene, ljudi su ostali bez svojih zaposlenja, njihov minuli rad jednonacionalne vlasti u ovim mjestima žele im otuđiti, djeca im ne mogu pohađati škole na bosanskom jeziku, a mnogo njih je iselilo u daleke zemlje Zapada ili se sprema da to učini.

Što se tiče Federacije, tu ima izvjesnog napretka. Klima kod većine hrvatskog naroda je promijenjena nabolje, ali pojedini ekstremni ljudi posljednjim snagama pokušavaju da sruše

taj koncept, držeći u napetom stanju oba naroda, i svoj hrvatski i naš bošnjački. Oni još žive u devetnaestom vijeku. Oni govore kako je zajednički život ljudi različitih vjera i nacija nemoguć i još sanjaju o secesiji i podjeli ove zemlje.

Oni ne vide su im prošli svi vozovi za to, jer se u Bosni i Hercegovini ništa više ne može odlučiti bez bošnjačkog naroda, a mi na podjelu ne pristajemo. Tako su prije tri dana na Skupštini Neretvanskog kantona minirali njezin rad, pokušavajući da sruše sve što je u posljednjoj godini dana dogovoreno. Ali mi ćemo ostati uporni, proces će ići naprijed a ne natrag, i stanje Bošnjaka u spomenutim mjestima krenut će, s Božijom pomoći, nabolje. Mi smo od prvog dana spremni da se svaki čovjek u BiH vrati svojoj kući, da živi zaštićen državnim zakonom, da obnavlja svoj dom i podiže svoju djecu. Mi od toga nikada nećemo odustati, jer to je naše pravo i naš politički i nacionalni interes.

Idu općinski izbori. Kada budete glasali, budite pravedni, ali ne suviše strogi suci. Sudite po rezultatima, ali i po namjerama, jer uvjeti su bili vrlo teški. Mi državu nismo naslijedili, nego smo je morali napraviti svu od temelja do krova: administraciju, vojsku, diplomaciju. Nemojte oprostiti korupciju i nadmenosti, ali početničke greške oprostite, one su bile neizbježne. Uz to, država ima na brizi preko 180.000 penzionera i oko 70.000 šehidskih i invalidskih porodica. Mora da nađe sredstva za plaće više hiljada liječnika po našim bolnicama i hiljada nastavnika po našim školama, a sada za 25.000 profesionalnih vojnika. Sve je to palo na leđa države koja je iz rata izašla iskrvavljena i razrušena. Zato, kako rekoh –ne budite odveć strogi suci i podržite dobronamjerne ljude, koji se trude i žive skromno. A trud dobronamjernog čovjeka ne može propasti. Prije ili kasnije on će dati plod. To je Božije obećanje i zakon. Prošle godine na ovom mjestu sam rekao i to ću i danas ponoviti, jer to smatram posebno važnim:

Mi gradimo Bosnu u kojoj će svako biti to što jeste, u kojoj će se svako moliti Bogu onako kako ga je njegova majka naučila. Time ću završiti. Budite mi živi i zdravi, prenesite moje selame vašim porodicama i da se i sljedeće godine ovdje ponovo vidimo. Sa Božijom pomoći, u boljim prilikama.“